

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Mátyás király-tér 10. szám.
Telefonszám: 164

Felelős szerkesztő:
DR. KNÉZY LEHEL.

Egy szám
12
fillér.

Kiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő.
Vidékre negyedévre 8 .

Gróf Bethlen István tiz éve.

„Értelmes és körültekintő kedves
híveink, üdvözlünk!”

Igy kezd egyik fontos, — Brassó városához intézett levelét néhai való Bethlen Gábor, Isten kegyelméből a szent római birodalom s Erdély fejedelem, Magyarország részeinek ura, a székelvek ispánja stb, a Mátyást követő kornak kétségtelenül legnagyobb magyara.

Bethlen Gábor kora sem szakadt ki a történelmi kontinuitásból, az is csak folytatása volt a réginek. Előtte másfél századon át pártviszályok láza gyengítette és emésztette a nemzetet; hazánk útközponti volt a török és német világhatalmi törekvéseknek; a szembenálló hatalmak nem válogatták eszközeiket: erőszakkal, csellel, ígérekkel, a jutalmak pazar osztogatásával vonták, csalogatták táborukba a magyarságot; ezek a politikai mesterkedések, áfiumok rombolták, destruálták a magyarok erkölcsi érzékét; ezek tették egyik magyart a másiknak ellenségévé.

Pázmány Péter szemére hányt Bethlen Gábornak, hogy 200.000 magyarral apasztotta a nemzet népességét; Bethlen Gábor viszont büszkeséggel hirdette, hogy kétszázötven éves háborusodása csak négyezer magyar életbe került, de megszüntette a törökök emberablását s politikai tényezővé tette az országot. Ferdinánd oláhok és tót-nak gunyolta Bethlent, a magyar főurak parvenüt láttak benne, de az érsekgyőri győzelem végre is a nicolsburgi békéhez vezetett, melyben biztosították a vallás szabad gyakorlatát, Erdély önállóságát, a magyar nemzet jogainak és kiváltságainak elismertetését. Bethlen visszaadta a koronát, lemondott a királyi címről, de birodalmi hercegi címet kapott.

Ime az erő, a bölcsesség, önmérséklet, a katonai és diplomáciai ügyesség — e kiváló államférfiúi erények — sikere.

Ez a kis keresztmetszete az akkori időknek jut eszünkbe ma, amikor gróf Bethlen István miniszterelnök 10 esztendő működéssel foglalkozni kívánunk.

Ez a tíz esztendő is történelemmé lesz és a késő jövőendő történetírója nem csekély feladat elé kerül, ha ennek a tíz esztendőnek a történetét meg akarja írni, össze akarja foglalni.

Bethlen Gábor előtt másfél százados pártviszály törte darabokra a nemzeti egységet, most a világháború, megszállás, kommunizmus, rossz békék, a gazdasági összeomlás hét esztendeje végezte el a nemzetrombolás munkáját; állapítsuk meg sokkal teljesebben.

Az összeomlás eltemette a régi világot, újat kellett teremteni új eszközökkel; a régi politikai iskola fegyvertára idejét mult lomfárrá változott, új eszközöket kellett keresni, új utakat kellett kitaposni. Mások lettek a kulturális feladatok, megváltozott a társadalom összetétele, a politika és közigazgatás szellemi iránya; mindjobban előtérbe jutottak a szociális feladatok, a modern szociálpolitika erőteljesen kopogtatott az ajtón.

A magyar nemzet fejlődőátalakulásának legnehezebb korszakába jutottunk, amikor idejüket mult intézmények elcsökevényesítették s az erőteljes törzséleterős hájtásaiba új eszmék, új in-

tézmények szemeit kellett beoltani.

Ennek az ujhódó félforradalmi kornak biztos kezű irányítója gróf Bethlen István. 1921 április hó 14-én bizta meg a kormányzó a kabinetalakítással.

Legsürgősebb feladatának az erőteljes kormányzópart megszervezését tartotta. Nagyatádi Szabó Istvánnal összefogva megalkotta az egységspártot, mellet a jogrend uralmának a biztosítására, a belső konszolidáció megteremtésére irányuló elvi alap azonosságára tett erőssé. A másik pillér a vezérhez való határtalan bizalom volt. E két fundamentumra támaszkodva erős kézzel vezette gróf Bethlen István országunkat az elmúlt tíz esztendőn keresztül s olyan alkotásokkal tüzdelté tele a fejlődés útjait, melyek hatalmas mértékben mutatóként hirdetik majd a jövő nemzedék előtt alkotó erejét.

A nemzetgyűlés 1922 évben az ország négy és fél millió nagykorú lakosságából két és fél millió embert ruházott fel választói joggal.

1923 évben megkezdődik a szanálás; elintézési nyer a jóváterel kérdése, állandósul a pénzügyi, megalakul az önálló nemzeti bank, az államháztartás

rendbejön s a kincstári feleslegekkel hatalmas termelő munka indul meg.

A kislakás építőkció, a földreform, a társadalombiztosító intézménye az egészséges modern szociálpolitikai szellemnek bizonyítékai. Az uttörő, az alkotó munka érdeme gróf Bethlen Istváné, a tökéletes fejlődés a nemzet életében s a kivitelre hivatott egyének arrahivatottságán múlik.

A külpolitikai sikerek kiemelik a nemzetet elszigeteltségéből, a hágai, párizsi egyezmények megszüntetik az állandó irritáló hatással járó optánsperket, helyreállítják az ország pénzügyi szuverenitását. A magyar—olasz szerződés aláhúzza Magyarország politikai súlyát. Külpolitikai jelentőségünk éppen a mai napokban emelkedett komoly realitássá, amikor a német—osztrák vámanio kérdésében való állástoglalásunk szinte sorsdöntő jelentőséget nyert egész Európa népeire.

A szívós, céltudatos munka eredményeként belekerül a revízió kérdése az elintézendő nemzetközi problémák közé.

London, Róma, Madrid, Ankara, Bécs visszhangozik időnként Bethlen nevével, amint egyéniségéhez szinte elvá-

laszthatatlanul hozzáfórasztva hordja, viszi magával a magyar sorsot, magyar problémát s osztja el azta mesterséges ködtehet, mellyel ellenségeink a magyar igazságot akarják elföldni az érdektelen külföld előtt.

Ebbe a módszeres, megfontolt, körültekintő bel- és külpolitikai tevékenységbe süvit bele az 1928 évben kitört világgazdasági krízis és a gabona árésésével kapcsolatos agrárkatasztrófa. Az államnak egész erejét a védekezés és segítés kötelességeinek kellett alárendelnie.

A fejlődés hatalmas lendülete elé új feladatok beláthatatlan tömege tornyosul azóta, de az elmúlt tíz esztendő biztosít bennünket arról, hogy gróf Bethlen István szelleme megbirkózik az új nehézségekkel is.

A nemzet bizalma gróf Bethlen István államférfiúi képességei iránt változatlan; de gróf Bethlen István is megnyugvással tekinthet az ő világháborún, rossz békén, sok szenvedésen átment értelmes és körültekintő nemzetére, mely hűségesen követi a nemzeti megváltás küzdelmes útjain továbbra is.

Bábs-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága a legutóbbi megyegyűlésen tiltakozott a trianoni békediktátum ellen.

Tulajdonképpen csak június 4-én lesz a trianoni békekötés évfordulója, de Bábs-Bodrog vármegye törvényhatósági közgyűlése az 1928 április 29-én tartott közgyűlésében hozott határozat alapján a trianoni gyászos évfordulóról mindig a tavaszi közgyűlésen emlékezik meg, mert júniusban nem bizonyos, hogy lesz közgyűlés. A most megtartott megyegyűlésen dr. Kovács-Husza Ferenc m. kir. kormányfőtanácsos, a budai Horthy-kollégium alkormányzója tartotta meg nagy hatású tiltakozó beszédét. A pompás beszédet alább teljes terjedelmében közöljük:

Az átkos Trianon szomorú évfordulója mindig mélyesleges fekete gyászba borítja a magyar nemzetet. Végtelen dátuma, mint valami láthatatlan karmester felsorakoztatja a tömegeket a bus elégia zengedezésére. S mikor a nemzet apraját-nagyját a honfiu eszme táborúze köré látom seregleni: akkor felsír az én megtépett magyar lelkem is és kérdi: honnan?, miért e sötét gyász? Van-e oka e nemzetnek a siránkozásra, kesergésre?, van-e joga a vestis lugubris viselésére?, amely nemzet a népek európai országúján rablók kezébe került s az élet árokpártján féltoltan vérgödök. S lehet-e a turulnépek, a sasnemzetnek, mely a sziklak magasságából a mély szakadék szélére zuhant, lehet-e még egyszer bizakodó tekintetet vetnie az ég-re?, avagy pedig a pusztulás megalkuvásával kell eltemetkeznie!

Igen! Van okunk a jajveszékélésre, van jogunk a gyászköntös viseléséhez és szabad, sőt kell is bizalommal tekintünk az ég-re! Mert providenciális szerepe volt nemzetünknek a történelemben és lesz a jövő méhében is. Mert őseinknek az a súlyos feladat is nehezedett vállakra, hogy a Nyugat kulturáját, békéjét, biztonságát állandóan őrizték a barbár Kelet ellen és ébren virrasztanak szellemi haladásának zavartalanúsága felett.

Ott állottak tehát őseink határőrök-ként Kelet és Nyugat határán, hátukat

Keletnek, arcukat pedig Nyugatnak fordítva és küzdöttek Nyugatért rendületlenül, aminek egyik beszédes emléke a szokásos déli harangszó is.

A Nyugat azonban, sajnos, soha, de soha nem becsülte meg igazán ezt a derekas és önfeláldozó órai hivatásunkat. Nem akarta elhinni, hogy mi részesei és művesei akarunk lenni a szellemi javak közös kitermelésében és hogy kultúrtevézőkké akarunk válni. A Keletnek pedig szemet szurtak keresztény tempioink csucsvéi és európai polgárosodásunk. Amiórt is fejbőrünk épségben hagyásért az egyik állami függetlenségünket, a másik pedig keresztényi vallásunkat és civilizációnkat követelte váltságdíjúl.

Mi azonban mindkettőhöz hűségesen ragaszkodtunk, mert nem akartunk más, önmagunkban meghasonított országok pusztuló sorsára jutni, avagy a világ nagy történelmi színpadának süllyesztőjébe kerülni s a feledés sírjába temetkezni.

Azonban kérdezem: mi lett az elismerése és jutalma hazánknek a tengernyi verejtékért, patákozó vére ontásért, öntelaidozásért? Mi lett a laurusa, az elismerés babékoszoruja különösen korunkban, napjainkban? Mi?... Hat Trianon, az átkos Trianon és ez az első hangosan kiáltó tanulsága a szomorú békediktátumnak!

Nem hiába gyászszegéllyel van Trianon törvénykönyvünkbe becsikelyezve, de valóban gyászos béke is az! Mert, igaz ugyan, hogy megszűnt a háború öldöklése, de hol van a lelke háboruságának megszűnése és megnyugvása? Van szerződés, de hol van a szerződő felek önkéntes beleegyezése? Van törvény, de hol van a törvényhozói akarat szabad megnyilatkozása? Ez tehát nem békeszerződés! És hol van a nemzetek önrendelkezési joga, mikor idegen járom alatt görnyednek milliók és milliók azok megkérdése nélkül. Hol van az annexió és kárpótlás nélküli béke? Talán rab-

láncainkban, a reparáció embertelen találmányában és csonkaságunkban? Miben nyilvánul a tengerek szabadsága? Abban talán, hogy a tengerek szabad prédájává lettek a győztes hatalmak kalózkodásainak? Hol van a washingtoni kapitóliumon elhangzott 14 pontos wilsoni kinyilatkoztatás többi pontjainak a teljesülése is, amelyeknek egyike-másika méltó lett volna akár arra is, hogy az Ur igehirdetőinek ajakáról hangozzék el a galileai szelid lankákon.

Bátran ki merem mondani azért ország-világ előtt, hogy a trianoni békeszerződés az igazság és jog mezébe, tozájába burkolt: hazugság, porhintés, kápráztatás, becsapás és világszalás! Azt hittük és reméltük az irás szávaival élve, hogy az igazság és béke Trianonban majd megcsökolják egymás és e helyett csúfondórosan arcult verte egyik a másikat!

Trianon valóban egy rosszul begombolt kabáthoz hasonlítható, amelynek gombolását éppen azért előről kell kezdeni, azaz a békeszerződést revideálni kell; igazságos gyűdünk egyik legteljesebb védőügyvédje, a nagy Mussolini szavai szerint is. Mert: „Trianon nem lehet sűrű egy ezeréves ország feletti”. Azután: „A világbékét nem biztosíthatja más, csak a rosszul sikerült békeszerződések igazságos és becsületes revíziója.”

És végül így nyilatkozik: „Erkölcsei igazságtalanságokat, mintaminő Magyarországot megcsonkítása, jóvá kell tenni.”

Amennyi szó, amennyi betű, annyi bátorító aranyigazság! De a történelem arról is tanuskodik, hogy Árpád öröksége, hasonlóan Rómához, hogy Martialis szavaival éljek, a porából megéledt Phönix madárhoz hasonlít, mert hazánk is, — hála a nemzetek sorsát intéző isteni Gondviselésnek, — eddigelé bár minden váltságának tűzéből megifjodva kelt ki, mert ez nem csinált, nem mesterségesen összetakolt ország, hanem az anyatermészet és a Gondviselés mély bölcsessége által létrejött birodalom, melynek legszebb és legragyogóbb korszaka, merem hinni, nem mögötte, hanem még előtte van; amelynek történelme még nincs lezárva, hanem folyik az tovább s vajha lapjain még mentől dicsőbb

feljegyzésekkel.

A revíziós gondolat még a közel-múltban is lehetett vérszegény, kezdetleges kísérlet, lehetett egy fakó levél a történelem lapjain, de friss vérkeringés az ma az élet elevejében. Lehetett eddig ellentétet feszítő erő a nemzetek között, de a revíziós gondolat lassan-lassan aranyhiddá leszen, amelyen át az emberek és nemzetek kölcsönösen egymásra találhatnak.

Amiért is revízió, jöjjön el a te országod! Trianonhoz mi sohasem simulhatunk, észre kell vennünk, hogy Trianon egy szörnyűséges lidércnyomás, amely mellünkre nehezdedve halálosan fojtogat bennünket. Amiért is Trianontól, — ezektől a polypkaroktól mindenáron szabadulni kell!

Mélyen tisztelt Uram!

A nagy mindenség bölcs Alkotója nemcsak kőtáblákat vésett lelkünk oktatására, hanem állatokat és növényeket is alkotott, hogy azok csodálatos, morfológiájából és phisiológiájából tanuljunk megismerni az ő alkotó és fenntartó erőt. Egyik török közmondás is azt tartja, hogy: nem a Mohamed Fatih dzsámi, sem a 6 minaretes Aja Sophia mutatja Allah mindenható bölcsességét, hanem a parányi fűszál és a fűszálon fel s alá sétáló katicabogár.

Amikor a nap rekkenő heve szárazza perzseli a határt, akkor diszlik az utszélen legszebben a katáng, vagy naprafordulócska, a Cichorium Intybus L. kék virágai, mint örömben a szempár ragyognak s a derült kék eget mutatják azoknak, akiknek a morajló élet vihara tépi, marcangolja kebelét s akik reményvesztetten tapossák e sivár világot. Ez a kedves növény, bármily mostoha is hozzá a föld, sajátságos; de

folyton virágzik, a por fellegekké tornyosulhat körülötte, az egyformán az ég kék színét tükrözi s akit már az élet ónsulya összetört, annak int, annak mutatja, hogy száraz mezőkön, porlepte utszéleken az égbe tekintő lélek nem lankadhat el!

Perzselődjék azért bár körülöttünk az egész világ, a közöny és feledés port hirtsen bár nemzetünk felé s tépjének bár bennünket eldurvult balkáni és heroikus kezek, szemünk folyton az égbe tekintsen, mint a katángvirágé s annak reményfakasztó tiszta kékségét tükrözze és juttassa folyton eszünkbe, hogy habár a századok folyamán sok minden veszendőbe is ment nemzetünknel, de életőszönünk, élni akarásunk, ez — hála az égnek, — megmaradt épségben, mind a mai napig.

S érezzük is már, hogy új erő szunnyad az akarás mögött; új magyar kél a véres rögök felett; új magyar, aki nem ismeri a csüggedést, nem ismeri ezt a jelmondatot: „hagyjatok fel minden reménnyel!”

Mert hiszen négyévtelen is háromszor kiáltották a megtestesült Igazságra: fesszisd meg! fesszisd meg! fesszisd meg!... És husvét rózsapiros hajnalán a sirjából kikelt győzedelmes Igazság előtt mégis felhangzott az örvendetes Alleluja!

A magyar igazságra is fesszisd meg! — kiáltottak Trianonban és meg is fesszítették, el is temették azt; azonban ne töprengj és kétségbe ne essél, még sem édesanyádnak, drága magyar hazának, csak tovább is küzdve küzdj és bizva bízzál, mert erős a hitünk és szilárd a reményünk, hogy reád is újra felragyog még a feltámadás örömteljes hajnala!... Alleluja!

A bácsmegeye! alispán tanulmánya a csonka megye kibővítéséről.

A legutolsó vármegyei közgyűlésen felolvasta dr. Szabovljevits Dusán alispán

A Független Magyarország mai számában kezdi meg közölni dr. Szabovljevits Dusán alispán nagy érdekességű tanulmányát arról az akcióról, amely azt célozza, hogy a pótdadó egyenletesebb elosztódása miatt bővítsék ki a mai csonka vármegye területét Pest-vármegye két alsó járásával: a kalocsai és kiskőrösi járással.

Az alispán a kibővítési akciót mindenféle szempontból megvilágítja s így különös érdeklődésre tarthat az számot.

— Ha az elmúlt évnegyed közigazgatásának állapotáról általános képet adni óhajtok, azt kell mondanom, hogy az — a sok biztató reménységűre ellenére — ma még a gazdasági válság nyomasztó hatása alatt áll és materiális szempontból maga is sok tekintetben a válság jelenségeit tünteti fel, melyek funkcionálását sok tekintetben akadályozzák, sőt majdnem megbénítják.

— A közigazgatás legfőbb feladata tehát a kritikus helyzetből kivezető út megkeresése.

— Ez utakat kutatják a legmagasabb kormánykörökben, az összes miniszteriumokban, valamennyi vármegyében és minden községben; megtalálásukat pedig nyomatékosan sürgeti, türelmetlenül követeli az országnak majdnem minden lakosa.

— Talán a közvélemény ez erős nyomásának a következménye, hogy szerény véleményem szerint, sokszor túlvölünk a célon: olyan radikális intézkedések történnek, a régi, bevált intézményekben mélyen belenyúló olyan változtatások célozzanak, amelyeknek következményei beláthatatlanok.

Szerény hatáskörömben természetesen magam is kötelességszerűen és minden képességgemmel keresem az áldatlan helyzetből való kibontakozás módját; de keresik velem együtt a megyében sokan mások is. És ennek a dicséretes és nemes intenciója igyekezetnek eredményeképpen mindinkább nő azoknak a tábora, akik az egyedül üdvözítő megoldást a megye területének kibővítésében és ez uton a megye

bevételeinek fokozásában, illetve ennek révén terheinek apadásában látják.

— Ezzel a mozgalommal számolni kell. Számolni kell először azért, mert a közéletben felszínre kerülő egyes jelenségeket egyszerű negligálással fitymálni nagy hiba volna; de számolni kell főleg azért is, mivel az ilyen nagy horderejű áramlatok, ha az arra hivatott tényezők részéről kellő megvilágításban nem részesülnek és legális mederbe nem terelgetnek, — különféle célok szolgálataiba áhítva a demagógia veszedelmes fegyvereivé válhatnak.

— Méltóztassék tehát megengedni, hogy jelentésemnek legnagyobb részét ezuttal a megye kibővítése problémájának szenteljem, — nemcsak azért mert az ez irányú, különféle alkalmakkor és helyeken történt felszólalásokra reflektálva megígértém, hogy az e kérdésben vallott felfogásomat — adatokkal alátámasztva — ki fogom fejteni, hanem azért is, mivel szükségét érzem annak, hogy a vármegye közönségének már most tiszta bört öntsek a poharába, hogy a problémának minden lényegesebb vonatkozását ismerve majdan, mikor állásfoglalásra kerül a dolog, az valóban öntudatosan, tárgyilagosan és a vármegye érdekeinek megfelelően történhessék.

— Előjáróban mindjárt meg kell jegyezni és nyomatékosan hangsúlyoznom, hogy vagy jóhiszeműen tévednek, vagy rosszhiszeműen ferdténeken azok, akik azt állítják, hogy a megye területe kibővítésének mindenáron ellene vagyok.

— Sokkal kötelességtudóbb és lelkiismeretesebb tisztviselő vagyok, — és ennek mások részéről is való elismerésére 30 éves becsületes szolgálatom talán némi jogcím is ad, — hogy sem szembe helyezkedném a megye közönségének esetleges akaratával.

— Kérdés azonban, vajon itt valóban közóhajjal és pedig jól megfontolt, a tényekből és megdönthetetlen érvekből leszűrt akarattal állunk-e szemben és hogy ez az óhaj nem fog-e megváltozni, ha a probléma minden oldalról és minden, legalább is főbb

vonatkozásában tárgyilagos megvilágítást nyer?

— Másrészt nem szabad itt szem elől téveszteni, hogy a megye kibővítésének eszméje a lelkeket ma valóság-gal fascináló takarékság szent jegyében indult hódító útjára.

— Legjobb bizonyítéka ennek az, hogy a gondolat csak az utolsó 2-3 évben merült fel, amikor a gazdasági válság akuttá vált.

— Vannak, akik azt hiszik, vagy legalább is hirdetik, hogy a csonka megyéhez kell csatolni Pest-megyének kiskőrösi és kalocsai járását Kalocsa és Kiskunhalas városokkal együtt s akkor egyszerre vége lesz minden gondnak-bajnak: a megyei hozzájárulás összege a minimumra fog csökkenni, a közterhek lényegesen alább fognak szállni és a megnagyobbodott Bács-Bodrogvármegye tejjel-mézszel folyó kánaánra fog válni.

— Hát ez az, ami nem áll.

— A csonka megye kikerekítésének kérdését lehet sokféle szempontból tárgyalni; lehet sok érvet felhozni mellette, még többet ellen; de azt gondolni, hogy az említett területeknek átcsatolása lényeges teherkötnyítést jelentene számunkra, — merő tévedés.

— Nekem tehát kötelességem rámutatni arra, hogy hogyan is áll ez a dolog a megye esetleges jövődöbéli financiai szempontjából?

— Mert óriási csalódást váltana ki a lelkekből az, ha az agitációra fordított nagy erőpazarlás, az átszervezéssel járó rengeteg munka nyomán nem a jólét virágoznék ki e megye jobb sorsra érdemes, a kibontakozás érdekében kétségbeesetten küzdő, szorgalmas lakossága számára, hanem az

új helyzetből folyó bizonyos hátrányok mellett még rá is kellene fizetni a változásra.

— Lássuk tehát!

— Mielőtt azonban „in medias res” belevágnék, egy — hogy úgy mondjam — praejudiciális kérdést kell itt eldönteni.

— Ez pedig az, hogy vajon a csonka megye mai nagyságában, helyesebben mai kicsinyiségében, mai területe, lakosságának mai száma mellett és gazdasági erejét tekintve, bir-e egyáltalában létjogosultsággal. Rendekezik-e azokkal az életfeltételekkel, erőforrásokkal, melyek szükségleteinek önerejéből való fedezésére, tehát önálló életre és pedig nem tengődésre, hanem haladásra, fejlődésre, virágzásra képesüik? Mert hiszen világos, hogy ha a mai megye életképtelen csonk, melyet mesterséges injekciókkal kell a kimulástól megóvni, úgy kár minden szőrt: úgy területét — lakosságának jól felfogott érdekében és a mindnyájunk előtt szent, magasabb cél szolgálataiban gondolkodás nélkül is minden eszköz igénybevételével — ki kell bővíteni, sőt — ha ez nem lehetséges — más területbe akár bele is olvasztani.

— Ezt a kérdést annyival inkább tisztázni kell, mivel — fájdalom! — máris elhangzottak olyasféle kijelentések, hogy a megyei adminisztrációval járó terhek olyan nagyok, hogy jobb lett volna a csonka területet annak idején más megyéhez csatolni; és megjelentek olyan hírlapi cikkek, melyek szerint ez a megye nem egyéb, mint elhelyezési intézet, amely életképtelenségével nem való egyébre, mint arra, hogy a menekült tisztviselők kényelmes elhelyezést találjanak. (Folytatjuk)

Az egész város intelligens társadalma ott lesz ma este Herr György szerzői estjén.

Ma este szokatlan élvezetben lesz része Baja város műértő és a művészi szépségért lelkesedő közönségének. Herr György zene szerző és karnagy áll a közönség elé. Szerzői estet ad, ami ugyancsak ritkaság a vidéken. Különösen ritkaság pedig a zeneszerzők világában. A zeneszerző életű eleme a közönség, a népszerűség. Ez pedig elsősorban a fővárosban van meg.

Aki zeneszerző érték, az előbb-utóbb mind felkerül a fővárosba, ahol sokkal több alkalma van tehetségét fejleszteni.

Herr Györgyöt is hívták. Operaházak és színházak keresik fel karnagyszerződési ajánlatokkal. Még Japánba is hívták. A Szibériában eltöltött hadifogságból szívárgott át a hírneve Japánba. Herr György azonban nem ment. Ide kötötte az egzisztenciája, a tanári állása. A hadifogság kálváriája után nyugalomra,

békés otthonra vágyott. Azt tartja; a művész lelke itthon is szabadon szárnyalhat. Így történt, hogy Herr György megmaradt nekünk, bajaiainknak és hogy nem ragadtak el tőlünk a nagy metropolisok.

Herr Györgynek ma este fél 9 órakor lesz a szerzői estje a Nemzeti Szállóba disztermében.

Herr Györgynek minden alkotásából a lenyűgöző, fenséges erő, a skót balladák komor tónusa, az operák égig szárnyaló zengete tör elő. Könnyebb műfajú kompozíciója alig van: azok viszont a lehetséges, finom, érzékeny lélekmanációk harmoniája, amikre azonnal rezonál a hallgatójuk lelke. Ma este, amikor egész estét betöltő zeneszámokból tárja elénk Herr György a maga poetikus lelkének színes virágait, fog kibontakozni teljes formájában Herr György specifikus, sűjtásos zeneköltészet. Ma este fogjuk hallani és tapasztalni, hogy Herr György minden legkisebb dalában is nagy és emelkedett lélek tükröződik. Jó, ha azok lírai kisugárzásánál minél többen megszűnnek.

la POROSZ

diókoksZ

Pécsi tojásszén (bulett)

[változatlan áron.

A leggazdaságosabb tüzelőanyagok képviselője

Schön és Bajai, Baja.

Telefon 26. Hajnaid ucca 13.

Zavaros Aladár polgármester elmebeli állapotának megvizsgálását kérte Halász védő.

Zavaros Aladár polgármester védője, Halász Lajos dr. kérvényt adott be a vizsgálóbíróhoz, melyben a polgármester elmebeli állapotának megvizsgálását kéri. A kérvény véleményezés végett a budapesti ügyészségre került, ahol Bary Zoltán dr. a Zavaros ügy ügyésze osztozott ki az aktát. A budapesti ügyészségről a jövő hét folyamán kerülnek le az iratok Farkas székesfehérvári vizsgálóbíróhoz, aki dönteni fog ebben a kérdésben amennyiben elrendelt a polgármester elmebeli állapotának megvizsgálását és az ügyészség kérelméhez hozzájárul. Zavarost újra két hónapra, a vizsgálat tar-

talmára, vizsgálati fogságba kell helyezni, mivel csak mint vizsgálati foglyot lehet elhelyezni a gyűjtőfogházban.

Művez azonban nem befolyásolja a bajai fegyelmi bíróság előtt folyó fegyelmi ügyet, amelyet április 21-én okvetlenül megkezdene a bajai városháza dr. Zavaros Aladár polgármester és Vargha Elemér műszaki főtanácsos vádlottak kihallgatásával.

A fenti kérelem is csak a törvényszék előtt folyó ügyre vonatkozik. Dr. Zavaros újabb vizsgálati fogsága már csak a bajai fegyelmi bíróság ítélete után fog bekövetkezni.

Árokba fordult egy megterhelt kocsi.

A szénsavas tartály ráesett a kocsisra és eltörte a lábát.

Pénteken délután öt óra tájt súlyos szerencsétlenség történt a szentjánosi úton. Mészáros Máté 26 éves kocsis, a Bajai Védőőrsök által üzembe tartott szikvizgyár alkalmazottja a hajóállomásról szénsavas tartályokat hozott be kocsin. A strand fürdő felett a Wiesl féle fa-teleppel egy színvonalban érthetetlen módon a kocsit az árokba fordult. A kocsis esett először az árokba és ráfordult a

kocsira. Az egyik szénsavas tartály a bal-lábszárára zuhant és a lábát eltörte úgy, hogy a szerencsétlen fiatal kocsis nyílt törést szenvedett. A gázgyárból telefonáltak a mentőért, akik pillanatok alatt a helyszínen termettek, bekötötték Mészáros Máté lábát, hogy el ne vérezzen s utána a kórházba szállították Mészáros állapota súlyos, de nem életveszélyes.

A vidéki gazdasági élet fellendítéséért küzd a Budapesti Nemzetközi Vásár.

A vidéki városok gazdasági szakértekezlet tartanak Budapesten a vásár alkalmából. — A vásár kézműipari csoportjában elsősorban a vidék iparossága vesz részt. — Már május 4-nek hajnalától kezdve érvényes a vásár 50 százalékos utazási kedvezménye.

(Lapunk budapesti tudósítójának jelentése.)

Május 9-én nyílik meg a Budapesti Nemzetközi Vásár. Három hét választ tehát el Magyarország legerőteljesebb gazdasági demonstrációjának kezdetétől, melynek előkészületei nemcsak Budapest városligetében és a budapesti gyártelepekben, hanem ma már szinte az ország egész területén serényen folynak. A vásár tényleg ma már nemcsak a főváros, hanem szinte ugyanolyan mértékben a vidék gazdasági életének is nagy eseménye.

Bizonyítja ezt a vidéki városok szervezete által nem régen hozott határozat, melynek eredményeképpen a Vidéki Városok Kongresszusa legközelebbi rendkívüli közgyűlését május 15-én, vagyis a vásár tartama alatt tartja Budapesten. A kongresszus után a vidéki városok kiküldöttjei testületileg tekintik meg a vásárt és együttesen vesznek részt azon a szakértekezleten, amelyet a vidéki városok szervezete a vásár vezetőségével, az országos jellegű érdekképviseletek megbízottjaival és az ország legfontosabb gyárainak vezetőivel egyetemben rendez meg. — Az érdekes előadásokkal tarkított szakértekezleten a vidéki városok polgármesterein kívül részt vesznek a vidéki kommunális gazdasági referensei, műszaki előadói illetve tanácsnokai és a vidéki városi közüzemek vezetői is. — Az előjelek szerint a szakértekezlet nagy mértékben fog hozzájárul-

ni ahhoz, hogy a magyar gyáripar részleteiben is megismerje az egyes vidéki városok szükségleteit, igényeit és speciális helyzetét.

A vásár egyébként minden egyéb eszközzel is arra törekszik, hogy nagy nemzetközi propaganda erejét nagyrésztben a magyar vidék javára is érvényesítse. Jórészt ebből a célból a vásár ez évben először kézműipari csoportot is létesített, melynek díszes pavillonjában elsősorban a magyar vidék iparossága vesz részt, világszerte ismert, exportcélokra is alkalmas minőségű áruival. A vásár hatalmas iparművészeti pavillonjában helyet foglalnak ezenkívül a magyar népművészetek közismert reprezentánsai.

A május 9-én megnyíló vásár egyik legszebb pavillonját alkotja a magyar gyógyfürdők és üdülőtelepek kiállítás. E balneológiai csoportot egészíti ki egyes vidéki városok idegenforgalmi propaganda kiállítás. Joggal remélhető, hogy ez a rendkívüli izléssel összeállított csoport nagy eredménnyel fog hozzájárulni ahhoz, hogy a vásár nagy nemzetközi publikuma fellendítse a magyar vidéki városok és vidéki fürdők idegenforgalmát is.

A legnagyobb jelentőséggel mindennek között a vidéki kereskedelem szempontjából bír a vásár. Hazánkban egyedülálló alkalom ez arra, hogy a kereskedők kivétel nélkül egy helyen ismer-

Vigyázz!
Csak 1, 4 és 10 darabos eredeti csomagolásban fogadja el a

DARMOL

hashajtót minden csomagon
DARMOL FELIRÁSSAL
Csak gyógyszerárakban kapható.

Utánzatokat
és más csomagolást
utasítson vissza!

hessék meg, illetve pontos szakmai beosztásban egymás mellett elhelyezve tekinthessék meg a magyar és a külföldi gyáriparnak a különböző szakmákhoz tartozó kereskedőket érdeklő árucikkeit. — De nemcsak a kereskedőt, hanem a kisiparost, a mezőgazdát és a középosztály minden egyes rétegét egyformán érdekli a Budapesti Nemzetközi Vásár, amely demonstratíven mutatja be a magyar ipari termelés egész skáláját és egyedülálló alkalmat biztosít arra, hogy a magyar vidék Budapestet jól olcsón és kényelmesen megtekinthesse.

Az utazási, szórakozási, színház-és fürdőzési kedvezményt magukban foglaló vásárigazolványok 3,20 P.-ért szerzhetők be a Menetjegyirodákban, az Ipartestületknél és a vásár összes tb. képviselőinél. — Az utazási kedvezmény mértéke 50 százalékos, a vásárigazolványhoz fűződő egyéb kedvezmények 10 — 50 százalékgig váltakoznak. A vásárigazolványok érvénye május 4-én hajnalban kezdődik és május 23-án éjfélig tart. Közel 3 hét áll tehát rendelkezésre arra, hogy a vidék közönsége gyógykurát végezhesen Budapesten illetőleg, hogy az összes kedvezmények birtokában tanulmányozhassa a magyar kultúrát, a magyar színházak és zenei intézmények fejlettségét és hogy részt vehessen mindazon látványosságokban, amelyekkel Budapest a külföldi és vidéki vásárlatókat közönség fogadására készült.

Indítvány a Bach korszakból visszamaradt holtkézi illetékegyenérték eltörlésére.

A vármegye egyik legutóbbi közgazgatási bizottsági ülésén Medveczky Károly gazd. főtanácsos szóbeli indítványt terjesztett elő, amelyet most utólag írásban is beadott. Az indítvány így hangzik:

A Bach korszakból származó s egyházi és felekezeti iskolai épületeket kulturailag terhelő ugynevezett illetékegyenérték adó törlése végett határozatilag felirat intézendő a pénzügyi kormányzathoz, mert ez az adó az egyházi ingatlanokat sújtja, a templom-építési és művészeti felszerelési célokra tartalékolat összegeket jelentősen redukálja.

Az indítványt a következőkkel indokolja Medveczky Károly:

A török pusztítás óta hiányzó és elpusztult pusztai községek alföldi templomainak visszaállítására és felépítésére, a meglévő templomok egyházművészeti felszerelésére és berendezésére kell ez az összeg. Iskolák és egyházművelődési épületek emelésére a szükséges és nagyon hiányzó állami támogatás helyett a meglévő ilyen épületeknek és egyházközségi vagyionoknak holtkézi illetékegyenértékkel való megterhelése jogosulatlan és fejlődést akadályozó maradványa az abszolutizmus szomorú Bach korszakának és mielőbb megszüntetendő a nyugati kultúrállamok szellemében. Ettől mentesíteni kell a magyar egyházi életet, — mondja a beadvány, hogy nagy feladatainak országos közérdekből jobban tudjon megfelelni.

Budapesti líkórgyár
a szakmában JÓL BEVEZETETT, szorgalmas

körzetképviselőt keres.

Ajánlatokat „Líkórgyár” jelleggel Leopold Cornél hirdetőiroda Budapest, VI., Teréz-körút 3. továbbít.

HIREK.

— **Ma délután ülést tart a kisgyűlés.** A városi kisgyűlés ma délután 4 órakor rendkívüli ülés tart. Az ülés tárgysorozatán csak egy pont szerepel: a Nostra áruközraktárak és kereskedelmi rt. kérelme bérleti feltételeinek módosítása tárgyában. Ezt a pontot dr. Bernhart Sándor városi tisztii főügyész referálja. A Nostra kérelme szerepelt már az április 8-iki rendes kisgyűlési ülés tárgysorozatán is, de mert az ügy nem volt kellő módon előkészítve, dr. Valentin Emil javaslatára levették a napirendről. Ez ügy előkészítésére egyébként pénteken délután 4 órakor dr. Vojnics Ferenc polgármester értekezletre hívta össze a kisgyűlés tagjait. Az értekezleten megbeszéltek azt, hogy a bérleti feltételek mily zszerű módosítását a megye bele a város.

— **Dr. Tordai Ányos szakfoglaló beszéde a Szent István Akadémián.** Két évvel ezelőtt választotta meg a Szent István Akadémia rendes tagjává dr. Tordai Ányos most tartotta meg tegnap pénteken délután a Szent István

URÁNIA

április 18-án, szombaton
d. u. 6 és fél 9-kor.

Április 19-én, vasárnap
fél 4, 6, fél 9-kor.

2 napig
lesz műsoron
OLGA CSEHOVA
legújabb filmje:

Hajrá Trojka.

Hangos, énekes, zenélő
orosz dráma 15 felvonásban.
Főszerepben:
OLGA CSEHOVA,
HANS ADALBERT SLETOW,
HELEN STEELS és
MICHAL TSCHHOFF.

Kisérő filmek:

Pórujlárt
kincskeresők
Hangos burleszk 2 felvonásban.

Sicc rajzos film.

H i r a d ó.

—:—

Építetők és építők

nem nélkülözhetik a jól meg-
oldott, gazdaságos, prak-
tikus és értelmes tervrajzot
és a félremagyarázhatatlan
szakszerű költségvetést,
melyek károsodástól és
pörösködéstől kímélik meg.

Építkezése olcsóbb,
Rezsije csökken,
ha irodai munkáit
rendszeresen
végezteti.

Épületmodellek ké-
szítése. Tervek sok-
szorosítása. Gépelés
Grafikai munkák

Tervez tiszviselői és családi lakóházakat, valamint bármily rendeltetésű épületet, toldalékok, átalakítást, portálokat és belső berendezést. Ezek részére kivitelezési terveket, valamint építési engedélyek és bankkölcsönök részére beadványi terveket, költségvetést, statikai számításokat és leszámolást.

Vállal építkezések ellenőrzését, felvételt és becslést.

Irj. Bayer Gyula tervezőirodája
Baja, I. Parti-utca 1. szám. — Telefon.
Május 15-ig Váradi Érsek-ut 47. szám.

Eternit asztallapok

Eternit falburkolások

Eternit tetőfedések

Eternit Udvar

BAJA
Budapesti-út.

Telefon: 2-90, 1-05.

Akadémia évi rendes ülésén Budapesten az Akadémia székházában székfoglaló beszédét, Tárkányi Béla és köre az egyházi énekköltészet terén cím alatt

— A tanfelügyelő gyásza. Sulyos csapás érte Rusztek Károly kir. tanfelügyelőt. Édesanyja szerdán elhunyt. Péntek délután temették el nagy részvét mellett.

— Legjobb arckrém a tavaszi szeplők, majfoltok, bőrtisztatlanságok elmulasztásához a Bizo Krém, mely a legtis. tább anyagokból készül, ártalmatlan és összetételénél fogva kiváló hatású. Kapható: Városi Drogeria, Baja, Vörösmarty M. u. 1. cosmetikai labororium

— Megjötték a fecskék. A gölyök, amelyek mégis erősebb szervezetűek, már hetekkel előbb megérkeztek s most végre megjötték a tavasz csicseregő hirnökei: a fecskék is. Az idén éppen egy hónappal később érkeztek meg, mint más években, mert máskor már március 15-én itt szoktak lenni. Igaza volt a magyar közmondásnak, hogy egy fecske még nem csinál nyarat, mert hiába érkeztek meg hetekkel előbb az első fecskék, a hosszúra nyúlt tél igazolja, hogy nem csináltak csakugyan nyarat. Tegnap volt az első melegebb tavaszi nap. Lehet, hogy a fecskék hozták meg, de az is lehet, hogy a meleg napra jöttek meg a levegőt szélesebben szántó frakkos, csicseregő barátaink.

— Országos állat és kirakodó vásár. Holnap, vasárnap országos állat és kirakodóvásár lesz Baján. Ez az első idei tavaszi vásár, amelytől azonban éppen a mai nagy pénztelenség miatt nem sok forgalmat lehet várni.

— Autó baleset. Csütörtök éjjel csaknem végzetessé vált autóbaleset történt a bajai nagybaracska miúton. Három autó haladt este 10 óra felé kifelé a városból, amikor az egyik autót, Reinhardt bérutós kocsija kőrakásra futott. A kocsiban ülő Jerkovic Sándor súlyosan megsebesült a fején, mert az autó rándulásánál a fejét nagy erővel belevágta a sátorvas kapcsolójába. A vaslap lehuzta a fejbőrét és bezúzta a fejét Jerkovicot előntötte a vér. Ajultan terült el a kocsiban. A bérautó azután behozta a bajai közorhúzába, ahol bekötözték sebeit s utána a lakására szállították.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesóványodás, sápadtság, migránybetegségek, bőrkütyések, kelések, furunkulusok esetében a természetes „Ferenc József” keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József viz hatása mindig kitűnően beválik. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Baleset munkaközben. Pénteken délelőtt 11 óra tájt sulyos baleset érte munka közben Hegyi József 34 éves asztalost, a Pollák féle butorgyár alkalmazottját. A gép őszerezte Hegyi József hüvelykujját, amit a mentők első segélynyújtás után a kórházba szállítottak.

Rádió

Szombat, április 18.

- 2:45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak és árfolyamhírek.
 - 4:00: Dunkel Norbert felolvasása.
 - 4:45: Pontos időjelzés, hírek.
 - 5:00: A Kistaludy Társaság irodalmi délutánja.
 - 6:00: Másfélóra könnyű zene.
 - 7:30: Thüring Géziátv előadása.
 - 8:00: Bodán Margit magyar nótaestje.
 - 9:00: Operaelőadás.
- Utána: Pontos időjelzés, hírek.
Majd: Gramofónhangverseny.
- TELEFONHIRMPNDÓ: a műsor egész nap azonos a rádióval.

KENDER ISTVÁN

szobrászati műterme
Baja, Erzsébet királyné-u. 21.
(az udvarban)

Vállalom épületek külső és belső díszítését, egyházi és világi szobrok, síremlékek készítését. — Raktáron tartok különféle szobrokat, kertitörpéket és dísz tárgyakat.

Külföldi építésműveket, könnyű stukkó menyezétdíszítéseket,

u. m. rozetták, sarkok, párkányok, lécek stb. javítást, átfestést jutányos árban.

Végre rájöttem,

milyen előnyt nyújt, ha szaküzletben vásárolok

Horváth Vilmos-nál
mechanikai szaküzlete és javítóműhelye

Kerékpárok, motorkerékpárok,
varrógépek, írógépek.
Fegyver, lőszer, löporrusltása.

Drágább lesz, ha most nem vesz!

A fűtési idény elmúltával, raktáron maradt

PRIMA

DIÓKOKSZOT

P 6-50

métermázsankénti készpénzárban kiárusítjuk.

Szíves megrendeléseket kér

VIDOR JÓZSEF ÉS FIA

szénnagykereskedők

bajai kirendeltsége

Szt. István-tér 7.

Tel: 266.

Tel: 266.

Eladó

Széchenyi-u. 18 és Petőfi-u. 8. sz.

sarokházam

(a Déri-park tözsomszedságában, egészben, esetleg 2 telekre felosztva, valamint 6500 □-öl

livodai földem.
Dr. Mészöly Miklós.

Apr. 13-tól apr. 20-ig
reggel fél 8 óráig

Lovassy Ödön és
Dr. Geiringer János
gyógyszerész patikája tart
éjjeli szolgálatot.

Az ügyeletes gyógyszerész
vasárnap délután is nyitva
áll a közönség rendelkezésére.

Az egész életben hű barát

SINGER

VARRÓGÉP.

Kedvező fizetési feltételek.
Hacsony hávi részletek.

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

STOP! UTRY-nál

- 1 drb kormánycsengő . . . P 62
- 1 pár pedál . . . 320
- 1 gumiragasztó . . . 18
- 1 drb kőtű . . . 05
- 1 lábpumpa . . . 270
- 1 pár gumiblock pedál . . . 390
- 1 drb kerékcsgő . . . 190
- 1 pár gumifoggantyú . . . 80

2 szoba, konyhás udvari lakás

kiadó.

Erzsébet kir. né-utca 2.

Drótkerítés

gyártmányait rendkívül
olcsón

hozza forgalomba

Utry Pál Fiai

Erzsébet kir. né-utca 38. Tel. 280.

Eladom, vagy bérbeadom

augusztus 1-től Mátyás király-tér 13.
szám alatti

háza mat.

Teljes
üzleti berendezés

új állapotban és egy

íróasztal

azonnal eladó.

Cím a kiadóban.

Laptulajdonos:
Corvin-nyomda.